

El treball que presentem correspon a una part de "*Mn. Manuel Blanch i Puig, Músic de Mataró*", conferència dictada el dia 29 de juny del 1983 en la Sessió Commemorativa que obrí les celebracions del centenari de la mort de Mn. Blanch al Saló de Sessions de l'Excel·lentíssim Ajuntament de Mataró.

ESBÓS BIOGRÀFIC I OBRA MUSICAL DE MN. MANUEL BLANCH I PUIG

Manuel Blanch i Puig va néixer el 7 de gener de 1827, en l'edifici de l'antic "Col·legi de Nàutica de Mataró", transformat després en seu de la Comandància de Marina. L'horitzó de la seva infància, fou, doncs, el mar i, des dels seus dinou anys, quelcom molt novell, les instal·lacions del ferrocarril.

Al mar el vinculava també l'ofici del seu pare, Manuel Blanch, que era mestre d'aixa, conegut en l'ambient mariner com en "Matros" (del rus Matpóc, mariner). Aquest nom el recordava com a participant d'una fallida expedició al Pol Nord que arribà, però, al Mar Bàltic. Com la seva muller, Gertrudis Puig, era mataroní. Aquesta última era filla de pares morts en ocasió de la repressió napoleònica. La família posseïa escassos recursos econòmics, però era apreciada per la seva serietat i honradesa.

El futur Mn. Manuel Blanch fou batejat, a Santa Maria, el 8 de gener de 1827, per Mn. Tomàs Gual. A més del de Manuel, rebé els noms de Josep i Baltasar. Els padrins foren un "mitger" anomenat Joan Baptista Surell i una parenta de la seva mare, encara donzella, Josepa Puig.

Els "estudis literaris" de primer i segon grau els va cursar al Col·legi de Santa Anna dels Pares Escolapis, en una època en la qual hi havia professors tan il·lustres com el Pare Joan Junoy, el Pare Josep Rius, o bé el famós matemàtic Jacint Feliu.

Els seus pares deurién descobrir en ell certa facilitat per als estudis musicals car, ben aviat, el fan estudiar solfeig amb Josep Roure, germà del

mestre de capella de Santa Maria en aquella època. Alguna vacil·lació del jove Blanch respecte al seu futur musical i algun desinterès adolescent respecte a la música, foren severament reprimits per la seva família que —es veu— el volia músic a qualsevol preu.

Manuel Blanch fou, des d'infant, escolà de Santa Maria, on cantava a la Capella de Música que llavors dirigia, com hem dit, el germà del seu professor de solfeig, el mataroní Mn. Jaume Roure. El Mestre de Capella va ser també el seu professor de violí i el distingí, ben aviat, amb la seva amistat.

Era aquell un moment privilegiat per l'art dels sons a Mataró. La tradició musical mataronina que ja comptava amb figures tan rellevants com Joan Pau Pujol (1570-1626), s'havia anat formant especialment a l'entorn de la Capella de Música de l'església parroquial, la qual havia comptat entre els seus mestres amb músics tan distingits com Francesc Valls.

També la música havia arribat a ser un element inseparable de la formació humanística. En totes les "acadèmies", que se celebraven regularment al Col·legi de Santa Anna, no hi faltaven mai exemples de l'art d'Euterpe.

A Santa Maria, però, es viu encara del passat. La música religiosa corre pels camins fressats en el segle anterior. Les vel·leïtats operístiques i la música "a la manera profana" són vistes certament amb admiració, però ningú no s'atreveix a emprar-les a l'església en una època de severes

Olla vuit de Jijera de mil vuit cents vint y set: En la Fonda Baptista de la Parroquia
Ista de Srª Maria de la Cuitar & Matari Bat & Barina, L^a P^a de Thomas Gual Bie
y Resident de Sta allicancia del Sr. Rector batija a Manuel, Jph, Babte-
sar (nat. a hir) fill legim y nat. de Manuel Blanch Mestre de Tixa y de So-
tandis Puig Cony = nat. de Matari. Padring Joan Baptista Suredl Miger y Jose-
pha Puig Olla. Tra est: Thomas Gual Toré = Joa c^o Maria... Chaz
bre Rector

FULLS DEL MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA

Casa del l'antic "Col·legi de Nàutica de Mataró", després seu de la Comandància de Marina, a l'actual Avinguda del Maresme aleshores carrer de Sant Felicià. Hi va néixer Mn. Manuel Blanch. En primer terme la via del tren. Va ésser enderrocada els primers anys setanta per a bastir-hi una casa de pisos.

Fotografia de S. Carreras (1935?)
Cedida pel Sr. Marià Ribas i Bertran.

i tot no era, ni de lluny, incompatible amb una veritable vocació a l'estat eclesiàstic i amb una sincera pietat, com la que, encara que un xic infantil —si hem de creure els testimonis— servà tota la vida Mn. Blanch.

El 13 de gener de 1844, el trobem sol·licitant novament a l'Ajuntament la plaça que ha deixat lliure el seu col·lega Josep Camp, que ha passat de supernumerari a Sagristà. L'obté en propietat el 16 de gener del mateix any. Blanch té 17 anys i ja ha vist realitat el seu somni, o potser millor, el de la seva família. Ha aconseguit una certa estabilitat econòmica i un lloc, encara que modest, en la Societat ciutadana.

Aquesta relativa tranquil·litat li proporciona el lleure i la pau necessaris per a començar a experimentar en la composició que estudià amb Isern. D'aquesta època són alguns rosaris cantats i diverses "letrillas" pietoses amb acompanyament d'orgue o orquestra. També compon, en aquests primers anys els *Goigs de les Santes*, que no donarà a conèixer, però, fins el 1847. Per la festa de la Immaculada d'aquest any i en plena eferescència de la campanya per a obtenir del Papa la defi-

nició del dogma marià, compon els *Goigs de la Immaculada Concepció*.

Però Blanch, jove i apassionat, es proposa de realitzar una obra més ambiciosa. A casa de Jaume Isern s'ha parlat sens dubte, d'una obra de Rossini que ha representat una revolució en la música religiosa de l'època, el *Stabat Mater*, del 1832. Podria ser també que fins i tot hagués arribat la partitura a les mans del músic invident. Blanch descobreix de la mà d'Isern que es pot fer música religiosa, al gust "líric" italià, tal com exigeixen els nous gustos de la burgesia, però amb tota dignitat, sense les pors que bloquegen els responsables de la Capella parroquial, i sense caure en el mal gust d'alguns compositors catalans que s'han limitat a fer una transposició mecànica de la música escènica a l'església. Blanch comença doncs, a escriure també un *Stabat Mater* que deixa inacabat. El seu món es limita a Mataró i a les possibilitats de la Capella de Música de Santa Maria i sap prou bé que mai no comptarà amb els mitjans necessaris per a poder tocar l'obra que està escrivint. Aquesta situació es repetirà més d'un cop durant la seva vida.

Pel mes de juny de 1848, Jaume Isern té notícia que el seu alumne està component una missa. Blanch li confessa que és veritat i li mostra els pocs versets del *Glòria* que té musicats. Mestre i deixeble s'adonen que és una ocasió única per a fer triomfar a Santa Maria llurs idees musicals. Per a la festa de les Santes ni la Parròquia, ni l'Ajuntament no regatejaren els mitjans. Isern emplaça a Blanch a tenir enllestida la composició per a la propera festa de les Santes. Tots dos posen mans a l'obra i, si hem de creure els contemporanis, l'estrenen efectivament el 27 de juliol de 1848. S'anomenarà, com la de Rossini, "*Missa de Glòria*" i deixa bocabadats els Mataronins.

El Rector de Santa Maria l'ha presentat per al benefici fundat que s'associa al càrrec de Capiscòl o Director del Cor. Era una distinció i, ensems, un no gens menyspreable avantatge per a Manuel Blanch, car els beneficis fundats i dotats eren escassíssims, potser únicament quatre a l'època, tot i que el nombre de residents o adscrits era considerable. El benefici, però, preveu a més, la "*cura d'ànimes*". S'imposa, doncs, al jove músic, la condició d'ordenar-se de sotsdiaca en el plaç d'un any. Possiblement durant els exercicis espirituals de preparació per a l'ordenació, mor el seu pare. Finalment, el 18 d'abril de 1850, el rector Mn. Gabriel Batlleu, li dona possessió canònica del benefici, amb el dret d'obtenir una de les "admissions" de música.

El 21 de març de 1851 Mn. Pere Martí, carmelita exclaustrat resident a Mataró, certifica, "*como lector de Theologia sagrada*" que Mn. Blanch "*... ha cursado conmigo tres años de Theologia Escolástica y dos años de Theologia Moral con mucho aprovechamiento...*". La formació específicament eclesiàstica de Mn. Blanch va consistir en les classes particulars d'un carmelita exclaustrat, simultànies amb les seves ocupacions a la parròquia. Ser capellà potser es veia més com un ofici que s'aprenia, sobretot, en la pràctica quotidiana a l'església.

Pel desembre del mateix any (1851), el Bisbe de Barcelona, Dr. Domènec Costa i Borràs, fundador a la nostra ciutat de les Missioneres Concepcionistes, va ordenar prevere a Manuel Blanch. Tenia aleshores vint-i-quatre anys, a punt de fer-ne vint-i-cinc. La primera missa solemne la va celebrar a Santa Maria de Mataró, el primer de gener del 1852, dia del seu sant. Per l'ocasió la Capella de Música li féu un delicat present, interpretà la seva "*Missa de Glòria*", dirigida per Ferran Dalmau.

La producció de Blanch en aquesta època és,

pel que ens ha arribat a nosaltres, pràcticament nul·la. Sembla que aquests anys es dedicà intensament al seu ministeri sacerdotal i a les seves obligacions de la Capella de Música. En aquesta època es degué forjar la imatge personal de Mn. Blanch que els contemporanis ens han transmès, un sacerdot virtuós, pacífic, no faltat d'humor però, morigerat i greu.

El 18 de març de 1853, li és encomanada la "*dirección de la Capilla de Música de esta parroquia iglesia interinamente y hasta que el M. Ilre. Ayuntamiento provea en propiedad la plaza de Maestro de Capilla vacante por el fallecimiento del Pbro. D. Jayme Roure i.p.r.*". Blanch tenia 26 anys. Més tard sembla que l'obtingué en propietat.

El mes de setembre de 1854, mor la seva mare, víctima de l'epidèmia del còlera que afligí el nostre país. Curiosament, a partir d'aquest moment, l'activitat creadora de Mn. Blanch es torna a revifar. D'aquesta època són les seves obres musicalment més interessants, potser també les menys conegudes del gran públic.

APENDIX

AD CALENDARIUM DIOCESANUM
pro particularibus festis quæ
celebrantur in Ecclesia
Parochiali Mataron.

Anno bisextili á Nativit.
Dñi. 1848.

MATARONE.

Excudebat Josephus Calasans Abadal.

Portada de la "gallofa" de Santa Maria
corresponent a l'any 1848.

M.A.S.M.

Comença component alguns rosaris amb acompanyament d'orgue. En 1855 el delicat *Gradual de la Missa de Nadal*. Per la festa de les Santes de 1857, el *Gradual de la Missa* que s'interpreta cada any.

Als últims anys de la dècada la producció blanquiana arriba al seu punt culminant. El Mestre va trobant un estil propi i unes formes més equilibrades i tècnicament més perfectes. La primera obra d'aquesta nova època, de la qual tenim notícies és el conegut *Miserere*.

La mort de Carles Isern, fill del seu mestre i entranyable amic seu, pel juliol de 1862, el comou pregonament. Compon ràpidament un breu dictat per a l'enterrament; és el *Requiem æternam*. Per la tardor del mateix any quan se celebra solemnement el funeral del seu amic, dona a conèixer un *Libera me Domine*, que ens demostra que el cercle de Jaume Isern ha voltat els ulls al fenomen romàntic alemany.

El nom del Mestre de Capella de Mataró comença a ser conegut a Barcelona. Mn. Blanch és

sovint convocat per a formar part dels tribunals d'oposició per a càrrecs musicals de la Catedral i d'altres esglésies barcelonines. Obté també dels seus superiors eclesiàstics permís per anar, de tant en tant, al Liceu i així seguir la important producció lírica de l'època, que arriba puntualment a Barcelona.

L'Església viu moments de gran tensió. El 1864 Pius IX, ha publicat el *Syllabus* i manifesta la intenció de reunir un Concili. El 8 de desembre de 1869 l'inaugura acompanyat de 740 bisbes d'arreu del món. El 18 de juliol de 1870 es promulga la constitució *Pastor Aeternus*, amb la qual el Papa és declarat infal·lible. Però el 20 de setembre del mateix any els piemontesos entren a Roma: És la fi dels Estats Pontificis. L'any següent, i amb ocasió del XXVè aniversari de l'elecció del Papa, els catòlics d'arreu del món li ofereixen una gran celebració jubilar, una mena de desgreuge per totes les calamitats sofertes recentment pel Pontificat. Tots aquests sentiments i una forta devoció pel Vicari de Crist inspiren a Mn. Blanch un *Tu es Petrus*, que és una de les seves obres més notables i en la que demostra un coneixement gens

Ex. Dues de 25 repartit per les Esglésies de Santa Maria i de Sant Miquel el 1864, amb l'objecte de pagar el...

Crist de lo que deu donarse tots los anys per mitjas añadas als Musichs seculars avisats per lo Sr. Mestre, per haber assistit a las funciones de obligacio en la Parroial Iglesia de esta Ciudad desde 1 Jané fins a 25 Juny la primera mitat, y la altre acabar l'any.

<i>Dias de tota orquestra</i>	504	<i>Dias de Orquestra en la Parroial y Quinquena</i>	
<i>Nadal</i>	504	<i>A cada un dels Musichs de Santa Maria</i>	204
<i>Passió</i>	504	<i>Dias de Orquestra</i>	
<i>Dias del Planch</i>	504	<i>Primera</i>	64
<i>Maximas del Divendres Sant</i>	504	<i>Primeres de Planch</i>	64
<i>Orquestra del Divendres Sant (Passio)</i>	504	<i>Segones de Planch</i>	64
<i>Primeres de Planch</i>	504	<i>Terces de Planch</i>	64
<i>Primeres de Planch</i>	504	<i>Maximas del Divendres S.</i>	64
<i>Corpus</i>	504	<i>Maximas del Divendres S.</i>	64
<i>Dia del mort</i>	504	<i>Tot el Sant</i>	64
<i>Dia de Vera Cruz</i>		<i>Maximas de Planch</i>	204
<i>Maximas de Planch</i>	204	<i>Segones de Planch</i>	204
<i>Segones de Planch</i>	204	<i>Terces de Planch</i>	204
<i>Terces de Planch</i>	204	<i>Maximas de Planch</i>	204

En el dia 25 Juny 1864

M. Blanch

Quadre de les festes que a Santa Maria es celebraven "a tota orquestra" durant el segle XIX. Confeccionat pel Mestre de Capella Mn. Jaume Roure (17 juny 1844), té esmenes autògrafes de Mn. Blanch.

M.A.S.M.

comú de la música dels pre-romàntics europeus.

Segurament s'ha de situar en aquesta època l'inici de la seva amistat i la seva correspondència amb el notable músic i, llavors celebrat compositor Hilarión Eslava, Mestre de Capella del Palau Reial de Madrid.

Però en aquests anys de plenitud, el nostre mataroní es veu afectat d'una malaltia renal que, una dècada després, el portarà a la tomba. La malaltia serà la causa de les seves freqüents estades a Sant Hilari Sacalm, lloc que li agrada molt i l'inspira. Des del llit estant dicta el 1874 la *Cobla a duo de tiples per als Goigs de les Santes*, i pel mes d'octubre del mateix any compon la *Missa de Rèquiem*, obra de rara perfecció i d'una delicadesa de sentiments que ens fan descobrir un Blanch que ha arribat a la seva maduresa com a compositor. Els contemporanis, en sentir aquesta música, el comparen a Mozart.

El 1883, a Argentona, on descansa de les seves dolències, compon el 16 d'agost la seva última obra acabada. Es tracta de l'*Antífona de Vespres per a la Festa de Sant Magí*. A més sembla que treballa també en una altra missa de Rèquiem.

Els últims dies del mateix mes s'agreuja bruscament i fou ràpidament traslladat a Mataró on, com es solia fer llavors, rebé solemnement el Viàtic i morí, sense agonia, a les dues de la matinada del 30 d'agost de 1883.

En la missa exequial celebrada *corpore insepulto*, segons la nota necrològica apareguda l'endemà al "Semanario de Mataró", es va cantar "...una missa de réquiem a toda orquesta y el inspiradísimo responso que compuso el finado á la muerte del célebre Carlos Isern".

L'Ajuntament mataroní li va dedicar cinc anys més tard una "Solemne Velada Literario-Musical", en la qual el seu deixeble Mn. Francesc de P. Mas i Oliver, successor seu com a Mestre de Capella de Santa Maria i després Bisbe de Girona, va llegir una "Biografia" que va ser publicada l'any següent.

L'OBRA MUSICAL DE MN. BLACH

En espera d'una catalogació rigorosa i d'un estudi musicològic aprofundit de l'obra del prevere mataroní, proposem la següent llista provisional musical confeccionada a partir dels testimonis literaris de l'època.

- 1.— *Rosaris i cançons amb acompanyament d'orquestra o orgue*. Representen les seves primeres incursions en el camp de la composició, quasi tots anteriors a 1847.
 - 2.— *Goigs de les Santes*. Els dona a conèixer pel juliol de 1847. Notables per la instrumentació, que revela uns no comuns coneixements musicals en el jove Blanch. Remarcable el petit quartet molt correcte.
 - 3.— *Goigs de la Immaculada Concepció*. Compostos en el mes de novembre de 1847. D'una finor i delicadesa molt d'acord amb el gust musical de l'època i el sentiment religiós del temps.
 - 4.— *Stabat Mater*. Obra ambiciosa, en perfecta dependència de la devoció vuit-centista a la "Virgo dolens" i en sintonia amb l'obra rossiniana (composta en 1832 i ampliada en 1841). Demuestra imaginació i ingeni. Resta inacabada, potser perquè preveu que difícilment es podrà executar a Mataró.
 - 5.— Pel mes de juny de 1848 comença a escriure la *Missa de Glòria* (títol també de l'obra de Rossini) a tota orquestra. Composta, sembla, en menys de dos mesos a instàncies de Jaume Isern i possiblement estrenada per les Festes de les Santes del mateix any.
 - 6.— *Rosaris amb acompanyament d'orgue*. Posteriors al 1854.
 - 7.— "Verge pura, Mare Santa". Per la conclusió del mes del rosari. Melodia popular i interessant.
 - 8.— *Gradual de la Missa de Nadal*. Compost el 1855, amb acompanyament d'orquestra sobre una melodia afelpada i riallera.
 - 9.— *Gradual de la Missa de les Santes*. Estrenat el 27 de juliol de 1857. Obra "italianitzant", amb un remarcable "tercetto".
 - 10.— *Miserere*. Composta entre 1859 i 1860. Una de les seves millors obres. De gran sentiment i commoció. L'analitzà el poeta local Terenci Thos i Codina. Fresca inspiració, correcció magistral i estil perfecte. La preferida de l'autor. Destaquen el *Amplius lava me* i el *Tibi soli pecavi*, peces de gran perfecció tècnica.
- L'obra s'executà fins abans de la guerra tots els dilluns de quaresma a la capella de l'hospital mataroní.
- 11.— D'aquesta època és també el motet *Sub*

tuum praesidium.

12.—La mort del seu amic Carles Isern, en el mes de juliol de 1862, el commou profundament i per l'octubre del mateix any, compon el *Libera me Domine*, "absolta" de la missa de difunts. Obra d'imaginació exaltadíssima que demostra una sintonia sorprenent amb el fenomen musical del romanticisme alemany de l'època. L'autor, per manca de mitjans, hagué d'esperar fins el 1878, en ocasió del funeral de Pius IX, per poder sentir la seva obra, i encara (com en l'altra única ocasió en què es va interpretar) amb gran deficiència coral i instrumental.

Comença amb un "crescendo" del *Libera me* en que l'orquestra es perd davant l'avenç del cor. El gust lúgubre i tètric del romanticisme apareix en el *Tremens factus*, a veus soles i contrapunt de fagot, viola i violoncel, i el sentit serè i religiós de la mort cristiana en l'original *Rèquiem*. La força d'inspiració i el sentiment han disminuït, potser, la unitat de l'obra.

13.—*Tu es Petrus*. Escrita el juny de 1871, en ocasió del XXV aniversari de l'elecció de Pius IX. Obra coral amb acompanyament de vio-

lí i armònim (posteriorment una altra mà la transcriurà en 1877 per orquestra). Entusiasme i vigor. Severitat i correcció. Exaltació del pontificat romà davant dels recents esdeveniments. Escrita a imitació de Haydn. Tensió i interès des del principi. Unitat de la idea, revestida d'una agradable successió d'acords i engalanada amb una delicada malenconia.

S'assisteix a tota la història del pontificat, recalcant la fermesa de l'església expressada en la unitat de composició i en la gravetat del cant fonamental. La varietat melòdica dibuixa les diverses situacions a través dels segles. No deixant d'apostrofar la massa coral a les portes de l'infern amb l'enèrgic i entusiasta "*non praevalerunt*".

14.—*Cobla a duo de tiples per als goigs de les Santes*, dictada en el mes de juliol de 1874 a Lluís Viada i Castellà durant la seva malaltia.

15.—*Missa de Rèquiem*, composta l'octubre de 1874. De gran correcció i una de les obres més inspirades. Per a 4 veus i cor amb acompanyament d'harmonium i violí. Suau melodia, severa entonació, expressiu sentimentalisme, en els seus més petits detalls. La més meditada. Notables el

En la Ciudad y Parroquia de Sta. Maria de Mataró
Provincia y Obispado de Barcelona, a los treinta y uno
del mes de Agosto de mil ochocientos ochentitis, el in-
finito Cura-Arroposte de esta Parroquia, mandó dar
sepultura eclesiástica al cadáver del todo D. Manuel
Blanch y Puig Pbro. Maestro de Capilla de musica,
natural de Mataró, hijo de D. Manuel y Dª Gertru-
da, consortes. Falleció de afección del corazón el día
anterior a la edad de cincuenta y seis años. Recibió
los Sacramentos de la Penitencia y Comunión, otorgó
testamento en poder de D. Juan-Bautista Calvo No-
tario de Mataró. Y por ser así lo firmo:

Francisco Godina

Registre de l'òbit de Mn. Manuel Blanch i Puig.

M.A.S.M. Llibres Sagramentals.

gradual, seqüència i, en ella, el *Dies irae*. el *Liber scriptus*, el *Qui Mariam*, i el quartet final, l'ofertori, el motet *Heu mihi Domine* i la postcomunió.

16.—*Oremus pro Pontifice nostro*. Cor de majestuosa correcció, compost quan ja estava malalt.

17.—Segurament és també d'aquesta època l'inspirat motet *Monstra te esse Matrem*.

18.—*Rosaris*.

19.—*Trisagis*.

20.—*Cançons*.

21.—*Goigs*.

22.—*Composicions diverses*.

23.—*Antífona de Vespres per la festa de Sant Magí*. Composta el 16 d'agost de 1883, a Argentona. És la seva última composició completa.

24.—*Missa de Rèquiem*. A Argentona, en 1883, comença a escriure una missa de Rèquiem que deixa inacabada.

Jaume González-Agàpito.

